

1

... ..
... ..
Nr. 2601 25.10.1967

S T E N O G R A M A

primirii de către tovarășul Mihai Dalea a tovarășului N.K. Krishnan
secretar al C.C. al P.C. din India, în ziua de 27 iulie 1967.

Exemplarul Nr. 1

INVENTARIAT SUB Nr. 727

- Din indicația tovarășului Mihai Dalea, un exemplar din prezenta stenogramă a fost dat tovarăsei Ghizela Vass. (*expl. în pricina frucei*)

- De asemenea, documentele P.C.Indian, înmîinate cu această ocazie de delegația P.C.I. au fost date tov. Ghizela Vass.

S T E N O G R A M A

convorbirii avută de tovarășul Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., cu N.K.Krishnan, secretar al P.C. din India, în ziua de 27.VII.1967.

La convorbire au mai participat:

- din partea P.C.R.: tov.Vass Ghizela, șefa Secției Internaționale a C.C. al P.C.R.; Translatoare - Baran Lia;

- din partea P.C.din India: tov.Parvathi Krishnan, membră a Consiliului Național al P.C.din India, vicepreședintă a Congresului Sindicatelor din India.

Tov.M.Dalea

Mi se pare că concediul este aproape de sfârșit. Cel puțin v-ați odihnit bine?

Tov.N.K.Krishnan

Am petrecut un concediu foarte interesant și odihnitor.

Tov.M.Dalea

Tovarășii noștri nu v-au făcut un program prea încărcat?

Tov.N.K.Krishnan

A fost un program excelent, s-a îmbinat foarte bine odihna cu vizitele foarte interesante. De exemplu, am vizitat Uzina de Tractoare de la Brașov și după aceea am vizitat Uzina de Utilaj Petrolier de la Ploiești și în același timp am petrecut un concediu foarte plăcut la Eforie Nord și la Timiș.

În numele Consiliului Național al P.C.Indian trebuie, în primul rând, să mulțumesc P.C.R. pentru minunatul concediu pe care ni l-a organizat. De mult timp noi am dorit să strângem relațiile între cele două partide ale noastre și între popoarele noastre. Partidul nostru dă o înaltă apreciere relațiilor cu P.C.R. Ceea ce am văzut ne-a impresionat foarte mult, pentru faptul că într-o perioadă atât de scurtă industrializarea a făcut pași foarte mari înainte și că forța națională a poporului român a crescut foarte mult.

Am fost de asemenea impresionati de faptul că prestigiul internațional al partidului și guvernului român este foarte mare și sîntem siguri că o mai strînsă colaborare între poporul român și poporul nostru este în interesul nostru.

Vă mulțumim foarte mult pentru faptul că ați acordat ajutor unui tovarăș indian, Koha. El a avut foarte mari greutăți cu fostul nostru ambasador în ceea ce privește pașaportul său; se afla într-o situație foarte grea. Pentru aceasta trebuie să mulțumim în primul rînd P.C.R. pentru ajutorul acordat în acea perioadă.

Am dori foarte mult să auzim din partea dv. punctul de vedere al P.C.R. în ceea ce privesc problemele internaționale de astăzi, care au o importanță atît de mare.

Tov.M.Dalea

Vreau să exprim satisfacția partidului nostru pentru faptul că dv. ați găsit timpul și posibilitatea de a veni în concediu la noi, și pentru că, așa cum ați spus, a fost un concediu în cursul căruia ați putut vedea cîte ceva din realizările și munca noastră.

Ne bucurăm că ați îmbinat plăcutul cu utilul, pentru a vedea cîte ceva de la noi.

Vreau să vă mulțumesc pentru cuvintele calde adresate partidului nostru și vă asigur că și noi am fost și sîntem preocupați în continuu de lărgirea contactelor dintre partidele noastre, deși în ultimii ani s-a produs o slăbire a acestora. Noi vom căuta și în viitor să avem contacte mai strînse, să ne întîlnim pentru schimburi de păreri tovarășești, pentru a putea să ne verificăm fiecare punctele de vedere și să cunoaștem preocupările fiecăruia dintre partidele noastre. De aceea ne bucurăm pentru faptul că ați venit la noi.

În ceea ce privesc problemele ridicate de dvs., și anume problemele internaționale și poziția partidului nostru, nu știu dacă, în afară de ceea ce s-a dezbătut pe larg la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale și, în special, în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe care sper că l-ați primit în limba engleză, mai doriți să cunoașteți ceva.

Tov.N.K.Krishnan

În legătură cu raportul tov.Nicolae Ceaușescu, nu.

Noi citim cu regularitate și Buletinul Informativ al P.C.R., pe care-l primim în India și considerăm că problemele ridicate de P.C.R. sînt clare, însă am dori să avem cîteva lămuriri în ce privește unele probleme speciale - punctul de vedere al P.C.R. în problema arabo-izraeliană.

Am citit cu multă atenție toate documentele dv.și, în mod deosebit, raportul tov.Nicolae Ceaușescu, în care există o declarație cu privire la faptul că P.C.R., deși a participat la întrunirea de la Moscova, nu a semnat documentele pentru că ele nu corespundeau cu unele puncte de vedere ale sale.

Am dori să primim unele clarificări în legătură cu aceste puncte de vedere.

A doua problemă se referă la securitatea europeană. Este un scurt pasaj în raportul tov.Nicolae Ceaușescu cu privire la această problemă și am dori să avem lămuriri suplimentare în legătură cu ea.

Si a treia problemă, cu privire la unitatea mișcării comuniste mondiale. Noi am studiat documentele privind poziția P.C.R., însă am dori s-o cunoaștem mai în amănunt.

Există o greutate pe care noi o observăm în legătură cu această problemă. Așa cum vedem situația de astăzi, credem că oricîte greșeli ar fi fost făcute de partidele comuniste în trecut, acum majoritatea lor fac tot posibilul pentru a asigura unitatea în acțiunea împotriva imperialismului și, în mod deosebit, în problema Vietnamului, și am remarcat că tov.Nicolae Ceaușescu a subliniat acest lucru în raportul său.

După cum vedem noi situația din China, - în special pe baza felului cum aceasta evoluiază ceea ce ei numesc revoluție culturală -, grupul conducător actual al P.C.Chinez se opune cu hotărîre oricărui fel de unitate de acțiune. În fapt, ei pun semnul egalității între imperialismul american și ceea ce ei numesc revizionismul modern. Se pare că însăși în rîndurile P.C.Chinez majoritatea nu este de acord cu această politică și de aceea se apelează la forțe din afara lui pentru a menține această poziție față de unitatea de acțiune. Tocmai avînd în vedere această situație specială, această linie, ar trebui să facem pași înainte, și să slăbim forțele care se pronunță

împotriva unității. Cu privire la această problemă am dori să avem mai multe amănunte în legătură cu poziția P.C.R.

Tov.M.Dalea

În legătură cu prima problemă, privind situația din Orientul Apropiat. Noi am sprijinit în ansamblu, și nu de acum, popoarele arabe în lupta lor împotriva imperialismului, pentru independență națională, pentru instaurarea unor regimuri democratice. Noi am avut o serie de vizite la nivel guvernamental cît și la nivele mai mici cu o serie de țări din lumea arabă, și în special cu R.A.U. și, în general, relațiile noastre cu aceste țări sînt relații de prietenie.

Noi știm că imperialismul american și alții sînt nemulțumiți de faptul că aceste țări au luptat și au obținut anumite rezultate pe calea independenței naționale, că în unele din aceste țări au ajuns la putere, în ultimii ani, regimuri hotărît antiimperialiste și avînd un caracter național. Originea greutăților pe care le-au întîmpinat arabii și a conflictelor care au avut loc trebuie căutată în acțiunile imperialismului. Desigur că acesta a avut sprijin și din partea unor elemente reacționare din Statul Izrael și din guvernul respectiv.

În același timp, noi nu am putut și nici nu putem să sprijinim, să fim de acord, cu o serie de declarații făcute de unele personalități, - dintre care unele ocupă poziții de conducere în țările arabe - în legătură cu lichidarea Statului izraelian, care, indiferent în ce condiții și din ce cauză a luat ființă, el există, are relații diplomatice cu majoritatea covârșitoare a țărilor din lume, este o realitate obiectivă. Tot așa, nu putem să fim de acord cu o serie de păreri privind nimicirea sau strămutarea poporului izraelian, pe care le susțineau unii.

Trebuie să spunem că asemenea declarații, indiferent de motivele pentru care au fost făcute și de persoanele care le-au făcut, au venit în sprijinul uneltirilor imperialismului și al cercurilor reacționare și s-au întors, în cele din urmă, împotriva țărilor arabe.

Noi am atras atenția în perioada aceasta, adică la începutul conflictului, pe de o parte guvernului izraelian, asupra pericolului pe care îl reprezintă unele acțiuni pe care le-a întreprins, și am arătat că nu putem fi de acord cu asemenea

lucruri; și, pe de altă parte, am sfătuit și pe reprezentanții guvernelor țărilor arabe să aibă grijă de a nu se ajunge la un conflict armat, pentru că dintr-un asemenea conflict ar avea de profitat numai reacțiunea și imperialismul.

După izbucnirea conflictului, am căutat, ca prin poziția noastră, să tindem la o moderare a părților în conflict, pentru a împiedica extinderea acestuia, pentru a se ajunge la o înțelegere.

La Moscova noi am mers călăuziți de ideea ca, împreună cu celelalte țări socialiste din Europa, să găsim mijloacele de a împiedica extinderea conflictului, de a lichida urmările lui și de a ajunge, în cele din urmă, la înțelegere. Însă introducerea dintr-o declarație comună a unor cerințe, așa cum li s-a spus ulterior "maximale", pe care noi le socotim nerealiste, nu erau de natură să ajute la rezolvarea problemelor. Pe de altă parte, nu erau suficiente dovezi pentru a declara că numai Izraelul singur este vinovat de izbucnirea acestui conflict, deoarece chiar dacă acest atac armat a fost inițiat de Izrael, el însă este o consecință a unor acțiuni și greșeli făcute de ambele părți.

De altfel, această poziție a noastră a fost confirmată și de rezultatele discuțiilor din Organizația Națiunilor Unite. Pe de altă parte, noi considerăm că oricât ar fi de greu, - și noi înțelegem că în situația care s-a creat, - în momentul de față arabii nu pot trece la tratative cu izraelienii, aceștia sînt singuri în măsură să lichideze cauzele care au dus la acest conflict. Însă, după cum am văzut, s-au manifestat unele poziții nerealiste.

Noi nu sîntem de acord ca Izraelul să păstreze teritoriile ocupate și de aceea milităm pentru retragerea trupelor de pe aceste teritorii, sîntem pentru rezolvarea situației refugiaților, în paralel și cu recunoașterea Statului izraelian, ca fiind o realitate obiectivă; însă noi nu sîntem de acord cu teoria emisă de partea arabă în legătură cu distrugerea statului izraelian și a poporului izraelian, ș.a.m.d.

Acestea au fost motivele pentru care noi nu am putut fi de acord cu declarația de la Moscova; aceasta a conținut o serie de probleme nerealiste. Tezele declarației de la Moscova nu au fost realiste și se pare că tocmai aceasta este cauza pentru care nu s-a ajuns la nici un rezultat nici la O.N.U.; ruperea relațiilor cu Izraelul, practic nu a avut nici un fel

de efect. Noi am fi înțeles să se ia unele măsuri categorice pentru preîntâmpinarea conflictului, însă unele acțiuni întreprinse de Uniunea Sovietică și de alte state au avut loc după ce focul încetase; practic, ruperea relațiilor nu a influențat cu nimic desfășurarea lucrurilor. După părerea noastră, s-au făcut o serie de greșeli serioase, deși, repet, cauzele principale sînt uneltirile imperialismului și ale cercurilor reacționare existente în Izrael, precum și greșelile făcute și de ceilalți.

Problema securității europene și importanța ei pentru pacea mondială. Aici, în Europa, se împletesc interesele tuturor marilor puteri. Cele două războaie mondiale au început pe acest continent. O înțelegere între statele europene, înlăturarea stării de încordare care a existat și care într-o măsură mai există și acum, înlocuirea blocurilor militare printr-un tratat de securitate europeană ar putea - după părerea noastră - să instaureze pacea în Europa, ceea ce ar duce la întărirea păcii și în celelalte continente, precum și la sprijinirea luptei de eliberare națională a altor popoare.

În acest scop, așa cum știți, a avut loc la București o consfătuire a țărilor membre ale Tratatului de la Varșovia, unde s-a adoptat o declarație, care, după părerea noastră, este o declarație bună și considerăm că va putea sta mulți ani ca bază de discuții în vederea unei înțelegeri între guvernele din Europa.

În cadrul acestei chestiuni, problema Germaniei are o mare însemnătate, dată fiind importanța poporului german în Europa, a aportului pe care l-a adus și pe care poate să-l aducă dezvoltarea Europei, iar, pe de altă parte, datorită faptului că cele două războaie mondiale au pornit din Germania. Acum sînt două state germane, din care unul este un stat socialist, unde puterea este în mîinile Partidului Comunist și a oamenilor muncii. Însă, datorită existenței acestor două state, - de care nu se poate să nu se țină seama - noi am considerat și considerăm că securitatea în Europa nu se poate realiza dacă nu se vor atrage, la aceasta, într-o formă sau alta, ambele state germane. Poporul german nu poate fi atras pentru asigurarea securității, decît dacă i se arată locul pe care urmează să-l ocupe în Europa de mîine. Dacă acest popor nu va fi convins de acest lucru, există pericolul ca să cadă sub influența celor mai reacționare cercuri și să caute să-și asigure un loc în Europa după concep-

țiile și interesele acestora.

Iată de ce noi am acordat o mare importanță, în această declarație, rezolvării problemei germane și am subliniat că poporul german trebuie să-și găsească locul în Europa viitoare în funcție de aportul pe care îl aduce.

Noi ne dăm seama că încă pentru multă vreme vor exista două state germane, deoarece situația este de așa natură încât nu se va putea trece la reunificare decât ca urmare a unor noi stări de lucruri, și pentru aceasta este nevoie de timp.

În Declarația de la București s-a subliniat clar că ținând seama de această stare de lucruri, vor trebui normalizate relațiile cu ambele state germane și noi am căutat să acționăm în această direcție, aceasta cu atât mai mult cu cât după formarea actualului guvern din R.F. a Germaniei și aici au avut loc unele schimbări.

Ne dăm seama că cei ce formează guvernul nu sînt vest germani comuniști, unii dintre ei nu sînt nici măcar democrați, dar există acolo o coaliție din care fac parte și membri ai P.S.D. din Germania, care nu pot să nu țină seama de poziția oamenilor muncii din această țară. Se manifestă, de asemenea, o puternică tendință, în creștere, spre o anumită independență față de americani, tendință care, după părerea noastră, trebuie sprijinită și aceasta poate fi realizată printr-o atragere la cooperare și nu prin acțiuni care să împingă populația germană în mîinile cercurilor reacționare.

Noi considerăm că pentru securitatea europeană principala obstacol îl constituie imperialismul american, care are trupe în Europa, care determină în mare măsură politica unor state europene, care a introdus și introduce armament în Europa. Știm că cercurile imperialiste americane se mai folosesc și de cercurile revanșarde germane, însă noi trebuie să facem în așa fel încît să-i atragem pe toți cei care, dintr-un motiv sau altul, caută să obțină o anumită independență față de americani, caută să se elibereze de sub dominația americană.

Acestea au fost considerentele care ne-au determinat să stabilim relații diplomatice cu R.F.G. De altfel, nu sîntem primii. Uniunea Sovietică are relații diplomatice cu R.F.G. de 10-15 ani și nimeni n-a condamnat-o, ci s-a considerat aceasta ca un lucru bun.

În legătură cu atitudinea noastră s-au ridicat multe obiecții, am fost criticați, direct sau indirect, de unii prieteni, dar noi considerăm că s-a făcut un pas bun înainte și că s-a dat încă o lovitură doctrinei Hallștein, guvernul R.F.G. fiind nevoit să renunțe la punerea ei în aplicare.

Vreau să amintesc că R.S.F.Iugoslavia a avut relații diplomatice cu R.F.G., iar cînd a stabilit relații și cu R.D.G., R.F.G.a rupt relațiile cu ea pe baza doctrinei Hallștein. Acum guvernul vest-german a venit el cu propunerea de a avea relații diplomatice cu țara noastră, deși noi avem relații nu numai diplomatice ci și de prietenie cu R.D.G. Vedem că R.F.G. a făcut un pas foarte mare înainte. Se manifestă unele tendințe din partea R.F.G. de a stabili relații diplomatice și cu celelalte țări socialiste. Dacă nu se luau unele măsuri din partea acestora, doctrina Hallștein ar fi fost înmormîntată definitiv, creindu-se condiții de a se stabili relații și între cele două state germane. Considerăm că se va ajunge la aceasta, însă datorită celor întîmplate, s-a mai întîrziat, lucru care nu este în favoarea acelei opinii publice, ce se pronunță pentru o independență mai mare față de S.U.A.

Acestea sînt considerentele pe care noi ne-am bazat în stabilirea relațiilor noastre diplomatice. Noi ne-am călăuzit de cele stabilite în Declarația de la București, iar, pe de altă parte, considerăm că fiecare stat este liber să stabilească activitatea sa politică concretă, care este un atribut al fiecărui stat socialist în parte.

În ce privește unitatea mișcării comuniste și muncitorești internaționale, aici lucrurile sînt foarte încurcate, destul de grele și trebuie să vă spunem sincer că conducerea partidului nostru este foarte îngrijorată de felul cum evoluează situația în mișcarea comunistă mondială.

Așa cum ați văzut, după părerea noastră, unele rezultate obținute de reacțiunea și imperialismul american se datoresc, în cea mai mare măsură, lipsei de unitate între țările socialiste și lipsei de unitate în cadrul mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Dacă țările socialiste ar fi acționat mai unite și cu mai multă hotărîre în cadrul mișcării comuniste și muncitorești și dacă în cadrul acestei mișcări ar fi fost unitate - mă refer în ce privește problemele mari,

esențiale - imperialismul american nu ar fi trecut la unele acțiuni, sau i s-ar fi dat o ripostă mai hotărâtă, împiedicându-l să obțină unele rezultate.

Noi sîntem complet de acord că dacă într-o serie de probleme mai concrete, din păcate nu s-a ajuns și nu se poate ajunge la o unitate de vederi, ar fi bine să se ajungă la o unitate de acțiune, cel puțin în problemele de luptă împotriva imperialismului și, în primul rînd, la o unitate de acțiune împotriva agresiunii americane în Vietnam.

Nu cred că este cazul aici și că ar fi potrivit să se discute cine și în ce măsură este mai vinovat de situația care s-a creat. După părerea noastră, vinovați sînt și unii și alții. Cît unii și cît alții, nu sîntem în măsură să spunem.

Cauza lipsei de unitate, a situației care s-a creat, constă, după părerea noastră, în faptul că nu au fost respectate normele marxist-leniniste care trebuie să stea la baza relațiilor dintre partidele comuniste și muncitorești și dintre statele socialiste; atîta timp cît aceste norme, bazate pe principiile independenței partidelor, a egalității în drepturi, a respectului reciproc și a ajutorului mutual nu vor fi respectate, nu se va putea înlătura situația grea în care se găsește mișcarea comunistă și muncitorească internațională.

Desigur că sînt unele progrese în această privință; cel puțin în declarații oficiale, aceste principii, care trebuie să stea la baza relațiilor, sînt amintite însă, în practică în trecut și chiar și în prezent acestea au fost și sînt nesocotite.

Se știe că o unitate de acțiune împotriva agresiunii americane în Vietnam ar fi avut și ar avea o mare importanță, dar acum nu se poate realiza acest lucru. Incercările care s-au făcut ca să se ajungă la o "unitate de acțiune" fără China, după noi, nu numai că nu ar fi dat nici un rezultat bun, ci din contra ar fi dat rezultate contrare. Ori acum, China nu este gata să meargă la o asemenea coordonare a acțiunii țărilor socialiste în problema Vietnamului și din această cauză părerea noastră este de a nu forța lucrurile, ci ca fiecare țară socialistă să dezvolte ajutorul acordat Vietnamului în înțelegere cu conducătorii acestuia. Ei știu de ceea ce au nevoie, ei știu ceea ce pot da țările socialiste și, așa cum am procedat pînă acum, va trebui să procedăm și în viitor, cu condiția intensificării acestui ajutor în așa fel ca să nu i

se permită imperialismului american să obțină victorii în Vietnam, ci sub o formă sau alta, să se retragă și să înceteze bombardamentele asupra Vietnamului de Nord.

Noi am încercat să discutăm și cu tovarășii chinezi în mai multe rînduri, dar situația este aceasta, ei nu sînt gata pentru aceste acțiuni. S-au adunat prea multe lucruri în decursul anilor și probabil vor trebui să treacă mulți ani pînă vor ieși acestea din memoria oamenilor, dacă, bineînțeles, nu se vor mai adăuga și altele. Din păcate, acum se mai daugă noi lucruri negative provocate și de o parte și de cealaltă parte.

Noi sîntem mai departe de China; care este situația exactă acolo nouă ne este foarte greu să ne dăm seama. Sînt multe lucruri care pentru noi sînt mai greu de înțeles. Sînt și o serie de lucruri care sînt prezentate în mod denaturat de cei care se ocupă cu redarea situației din China. Desigur, că noi nu am putut să împărtășim poziția aceea, după care sînt puși pe același plan imperialismul american și "revizionismul" sovietic; nu sîntem de acord că în Uniunea Sovietică s-ar restabili capitalismul; nu sîntem de acord că sovieticii uneltesc împotriva Chinei împreună cu imperialismul american, deși în anumite împrejurări se încearcă coordonarea unor poziții între aceste două state mari. Desigur că Uniunea Sovietică apără interesele popoarelor și ale socialismului, dar chiar asemenea metode, stăpînite de cele mai bune intenții, sînt suspectate de o serie de state. Chiar la Sesiunea O.N.U., cînd se încerca să se ajungă la o anumită înțelegere între sovietici și americani, acest lucru a contribuit să dea loc la unele bănueli, și în cele din urmă nu s-a ajuns la nici un rezultat pozitiv. Dar între aceasta și calificativele ce se dau Uniunii Sovietice este o mare deosebire, și noi nu sîntem de acord cu ele.

Ce va trebui să facem? Este foarte greu de spus. După noi, tot ceea ce putem face în momentul de față este ca prin nimic să nu adîncim contradicțiile, neînțelegerile care există; să nu se facă nici un pas care să înrăutățească mai mult raporturile actuale. Dacă nu s-ar întreprinde nimic care să ducă la o acumulare mai mare de nemulțumiri, considerăm că cu timpul s-ar putea ajunge și la pași de apropiere. În orice caz, noi nu vrem și nu facem nimic care să contribuie la adîncirea neîn-

țeleggerilor și toată atitudinea noastră din ultimii ani, poziția noastră în diferite probleme ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale a fost determinată de acest lucru - de a nu contribui cu nimic la adâncirea prăpastiei care separă țările socialiste și mișcarea comunistă, chiar dacă această poziție a noastră a creiat nemulțumiri într-o parte sau alta; pentru că vedeți lucrurile au ajuns așa de departe încât dacă se întâlnesc câteva partide, de o parte sau de alta, aceste întâlniri sînt privite de cealaltă parte ca niște uneltiri împotriva ei. Din păcate, se întîmplă să se discute poziția celeilalte părți. Desigur că va trebui să lichidăm asemenea situații. De aceea considerăm că, în momentul de față, nu este potrivită nici o întîlnire a partidelor comuniste și muncitorești din Europa și nici o conferință mondială a partidelor comuniste și muncitorești, deși, în principiu, nu numai că nu sîntem împotriva unor asemenea întîlniri, dar le considerăm utile pentru a discuta și lămuri o serie de probleme în legătură cu mișcarea. Pe de altă parte, cred că ar trebui ca toate partidele să militeze consecvent pentru ca în practica de fiecare zi să se încetățenească relații principiale, bazate pe marxism - leninism, pe egalitate în drepturi, pe respectul reciproc; să militeze pentru înlăturarea tendințelor de a impune anumite măsuri, o anumită linie altui partid, de a trata unele partide ca partide minore, cum se spune "partide fiii"; toate partidele să fie tratate ca partide de sinestătătoare, independente, pornind de la aceea că partidul comunist din țara respectivă poartă răspunderea față de poporul său, răspunde în fața poporului de toate acțiunile sale și cunoaște toate interesele și aspirațiile poporului, și de aceea poate stabili măsurile cele mai potrivite.

Dacă vom milita cu toții pentru respectarea în practică a acestor principii, o dată cu evitarea problemelor care produc nemulțumiri și divergențe s-ar putea crea, cu timpul, condiții care să ducă la lichidarea încordării internaționale. În acest fel, vedem noi situația și ceea ce trebuie făcut. Sigur că sînt probleme care nu se vor rezolva de la o zi la alta, ci ele cer foarte multă răbdare, mai multă încredere, mai mult respect față de conducerile fiecărui partid în parte. Alegerea cadrelor de conducere este o treabă a fiecărui partid în parte. Noi trebuie să tratăm cu conducătorii aleși, indiferent dacă ne place sau nu înfățișarea unora.

Noi sîntem hotărît împotriva sprijinirii unor fracțiuni în cadrul partidelor, sîntem împotrivă ca unii sau alții să se adreseze unor grupe de partide peste capul conducerilor acestora și acest lucru l-am spus și tovarășilor chinezi foarte categoric, și am concretizat că nu putem fi de acord cu amestecul lor în treburile altor partide și cu sprijinirea unor fracțiuni ale acestora.

Am spus acest lucru și tovarășilor sovietici, pentru că și ei au avut asemenea greșeli.

Tov.N.K.Krishnan

Imi exprim recunoștința față de dv. pentru modul detaliat în care ați răspuns la întrebările noastre. De altfel, acesta a fost unul din scopurile pentru care am venit aici, pentru că multe nu se pot exprima decît oral și nu prin documente de partid.

Am luat notițe ample amîndoi despre cele discutate și vom explica aceste lucruri Consiliului Național și Comitetului Executiv al partidului nostru și sînt foarte sigur că aceste discuții vor avea o contribuție mare la lărgirea relațiilor dintre țările și partidele noastre.

Acum ași dori, foarte pe scurt, să vă vorbesc despre situația din India.

Tov.M.Dalea

Cu plăcere, eu chiar am vrut să vă cer acest lucru.

Tov.N.K.Krishnan

Vă rog însă, în mod deosebit, să-mi cereți problemele concrete la care să răspund pe scurt.

Tov.M.Dalea

Dacă dv. ați putea să ne vorbiți despre situația de acum din cadrul partidului. Eu am fost la un congres al dv. în 1961, care a avut loc la Vijayavada, și am venit cu un bogat material, dar în același timp am văzut și dificultățile existente. De atunci însă a trecut o perioadă mare de timp, în care noi am avut contacte mai puține și informațiile noastre sînt totuși cu caracter mai general, pe baza a ceea ce s-a publicat. În legătură cu situația internă, cu guvernul, acestea sînt probleme mai cunoscute pentru noi, pentru că s-a publicat

mai mult.

Tov.N.K.Krishnan

Ați fost la congresul partidului nostru și vă veți aminti că chiar la acest congres a fost o controversă foarte ascuțită cu privire la programul partidului; esența acestei controverse a fost, pe de o parte, de a vedea care au fost slăbiciunile care au dus la lipsa de unitate din rîndul clasei muncitoare și a mișcării de stînga din India; pe de altă parte, majoritatea din conducerea de atunci a partidului afirma că creșterea monopolurilor în India creează o diferențiere în rîndurile burgheziei naționale indiene.

Lozinca pentru perioada ce urma se propunea a fi aceea de a realiza o conducere a clasei muncitoare; aceasta însemna să se acționeze în vederea creerii unei coaliții foarte largi, antiimperialiste, din care să facă parte clasa muncitoare, țărănimea, clasele de mijloc și părțile nemonopoliste ale burgheziei, pe baza unui program foarte larg antiimperialist.

Acesta a fost programul care a fost propus la congresul de la Vijayavada. Dar acest program nu a putut fi nici discutat și nici pus la punct, deoarece a fost o altă grupare în rîndul partidului care se opunea acestei concepții; și care a propus instaurarea imediată în India a unui regim de democrație populară; după părerea acestor tovarăși nu era posibilă o astfel de diferențiere în rîndul burgheziei indiene și de aceea a vorbi de o coaliție largă era greșit. Majoritatea din conducerea P.C.Indian considera că acest punct de vedere era foarte eronat și sectar și că nu constituia un ajutor pentru clasa muncitoare din India, ci dimpotrivă îi dăuna.

Acesta este deci motivul pentru care acești tovarăși s-au rupt de noi.

Aceasta în ce privește congresul partidului la care dv. ați asistat.

Probabil că ați remarcat că această grupare a creiat mari greutăți, că în ultima zi a congresului a izbucnit o adevărată criză; ei au anunțat că vor părăsi congresul și a trebuit să sistăm discuțiile cu privire la program la acest congres. Am crezut că în acest fel vom salva unitatea partidului, de aceea am amînat aceste discuții cu privire la program și am adoptat o rezoluție politică cu privire la sarcinile

imediate; dar, din păcate, o parte dintre tovarăși, în anii care au urmat după congresul din 1961, au refuzat să prelucreze în mase și chiar să aplice această rezoluție.

Aceasta a creiat o situație foarte grea în India, dar după părerea noastră am fi putut salva această situație din P.C.Indian, dacă China nu s-ar fi amestecat.

Dacă vă aduceți aminte, în anul 1959, cu doi ani înainte de congresul la care ați asistat dv., ziarele din China au publicat un editorial dînd o caracterizare a situației din India, care era **complet** opusă celei făcute de partidul nostru, care era unit în acea vreme. În acest editorial, regimul de atunci era caracterizat ca proimperialist, iar Nehru ca contra-revoluționar; s-a scris de asemenea că trebuie să se facă uz de lupta armată pentru ca clasa muncitoare să ajungă la conducere în India. În această perioadă, secretarul general al partidului, care era încă unit, Ajoy Ghosh, a trebuit să dea publicității o declarație prietenoasă, prin care arăta că declarația dată publicității de P.C.Chinez era opusă celei date de P.C.Indian; atunci partidul nostru a format o foarte puternică delegație a conducerii partidului care a plecat în China în 1959, s-a întîlnit cu tov.Mao-Tze-dun, a discutat cu el această problemă, precum și problema privind conflictul de frontieră chino-indian. În această perioadă, tovarășii chinezi ne-au asigurat, și chiar tov. Mao-Tze-dun înșuși, că, în primul rînd P.C.Chinez nu va mai da publicității asemenea declarații și, în al doilea rînd, cu privire la problema frontierelor dintre India și China, deși guvernul chinez are păreri deosebite de cele ale guvernului indian, guvernul chinez nu va încerca să rezolve această problemă prin forța armată.

Acestea au fost cele două asigurări date conducerii partidului nostru, dar din păcate ambele aceste asigurări au fost încălcate în anii 1961 și 1962.

În problema amestecului în treburile interne ale partidului nostru. P.C.Chinez a continuat să caracterizeze situația din țara noastră ca și pînă atunci, și nu numai aceasta, ci P.C.Chinez a început să discute diferite probleme în mod separat cu unii conducători ai partidului nostru.

La toate întîlnirile internaționale la care au participat și tovarăși de ai noștri, în 1960, 1961, 1962 au avut loc ^{aceste} discuții individuale cu tovarășii conducători ai partidului nostru. Puteți, înțelege, P.C.Chinez este un partid mare, noi sîntem un partid mic și o asemenea poziție a P.C.Chinez ne-a creat greutăți foarte mari. În fapt, această atitudine a P.C.Chinez a fost aceea care a încurajat această secțiune a partidului nostru de a adopta atitudinea pe care au avut-o la congres.

Si în problema conflictului de frontieră între India și China tovarășii chinezi nu au respectat asigurările pe care însuși tov. Mao-Tze-dun le-a dat tovarășilor noștri.

Desigur că partidul nostru a criticat guvernul indian în mod foarte ascutit pentru atitudinea pe care a adoptat-o în această problemă, însă poziția P.C.Chinez care a căutat să rezolve această problemă pe cale armată, nu a dus decît la încurajarea forțelor reacționare din țara noastră; de aceea din momentul în care tovarășii chinezi nu au mai respectat asigurările date Partidului și au trecut de cealaltă parte a frontierei, - nu este vorba de partea frontierei asupra căreia există controverse, ci de acea parte care a fost recunoscută de guvernul chinez ca fiind teritoriu indian - neînțelegerile au devenit și mai mari în cadrul partidului.

Reacțiunea a trecut la acțiune și a organizat progromuri în rîndurile comunistilor indieni și toate inițiativele în ceea ce privește problemele interne au trecut în miinile reacționarilor; în această perioadă însăși guvernul în frunte cu Nehru, cu toate că Nehru avea un prestigiu atît de mare, a fost în pericol.

Pentru a face față acestei situații și pentru ca forțele progresiste și comuniste să-și recîștige prestigiul, partidul nostru a trebuit să adopte o poziție de apărare a poziției guvernului indian în problema frontierelor. Noi sîntem un partid comunist și poporul nostru putea să ne întrebese dacă recunoaștem ca sacră frontiera țării noastre.

A fost foarte interesant pentru mine să citesc un pasaj din raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la rolul deosebit de important pe care națiunea îl are de jucat în istoria societății omenesti, încă multă vreme. Si aceasta este situația de fapt, și situația în care noi am fost puși și de

de aceea noi am adoptat această poziție, deoarece chinezii au greșit cînd au pășit pe teritoriul indian. Si atunci partidul nostru a lansat lozinca de a ne uni, de a ne da mîinile cu toții pentru a apăra patria; el a continuat, în același timp, să militeze pentru rezolvarea pe cale pașnică a acestei dispute.

Dacă partidul nostru nu ar fi adoptat această poziție, nu am mai fi avut astăzi partid, dar ceea ce ar fi fost mai rău, India ar fi intrat sub umbrela americanilor.

Aceasta este cauza pentru care unii tovarăși din conducerea P.C.Indian nu au fost de acord cu noi și au rupt cu partidul.

În anul 1962, au dat publicității această hotărîre, și începînd de atunci ei și-au organizat secția lor într-un partid comunist propriu; de la această dată, chinezii au început să se amestece și mai mult.

Trebuie să vă mai spun și altceva.

Tocmai în noiembrie 1962, cînd partidul nostru discuta această problemă, radioul vecin a dat o emisiune, un interviu, comparînd situația din India cu cea din China din anul 1930, și spunînd că poporul indian ar trebui să pună mîna pe arme și să se ridice împotriva lui Nehru.

Si în 1963, 1964, P.C.Chinez a continuat să cheme la o sciziune deschisă, a demascat conducerea partidului nostru ca fiind agenți ai burgheziei și a lansat o chemare să se formeze un partid cu adevărat marxist-leninist.

Acestea sînt condițiile în care s-a produs sciziunea din anul 1964.

În ceea ce ne privește, noi am adoptat poziția că unitatea de acțiune între cele două partide din India este lucrul cel mai important, lucrul care trebuie realizat imediat pentru unitatea comunistă în India; Congresul P.C.Indian care a avut loc la Bombay în 1965, a adoptat o rezoluție și a chemat la unitate de acțiune între cele două partide; în anii 1965, 1966 și 1967 aceasta continuă să fie politica noastră de bază, dar din păcate pînă acum noi am primit din partea conducerii celuilalt partid un răspuns negativ.

În anii 1964, 1965 și 1966 partidul nostru a luat inițiativa ca să lanseze un apel pentru unitatea tuturor partide-

lor de stînga, pentru ca toate aceste partide să formeze un front comun pe baza unui program antimonopolist, antiimperialist, și aceasta să formeze alternativa pentru formarea unui nou guvern în India. Si în mișcările de masă pe care Partidul Comunist le-a condus în 1966, noi am obținut unele succese, realizînd în oarecare măsură unitatea între forțele de stînga, inclusiv burghezia națională.

Insă, din păcate, în ceea ce privește acest partid, răspunsul lui a continuat să fie negativ.

Am ajuns la alegerile generale din 1967. Noi am propus din nou același lucru, deoarece în 1964, 1965 și 1966 mișcările greviste generale din India și mișcările de protest în toate păturile populației, cu privire la mărirea prețurilor, etc., au creat o situație fără precedent în țară.

În această privință noi am obținut unele rezultate și într-un singur stat - în Statul Kerala - noi am realizat această unitate pe baza programului propus de noi. Cele mai multe refuzuri, de a ne uni pe baza unui program unic - au venit din partea acestui partid. Evenimentele au dovedit că a fost justă această politică a noastră, că programul pe care l-am propus să fie adoptat a fost just.

În Statul Bengalul de Vest se putea forma un guvern local, care să constituie o alternativă; o foarte mare parte a burgheziei s-a rupt de guvern și s-a alăturat forțelor revoluționare. Aceasta a arătat că programul privind un front larg trebuia adoptat în India.

Situația actuală din Parlamentul indian, este că majoritatea Partidului Congresului este foarte subțire. Dacă, așa cum am spus noi, cele două partide comuniste s-ar fi unite și ar fi luptat împreună, noi astăzi am fi avut un guvern de stînga. Si văzînd că acest partid a refuzat unitatea de acțiune cu noi, nici în Bengalul de Vest noi nu am reușit să făurim unitate în alegeri și să avem ^{un} astfel de guvern local de alternativă. Acesta a putut fi format însă după ce s-a văzut că politica noastră a fost justă.

Desfășurarea ulterioară a evenimentelor din India a dat de gîndit unor pături destul de largi din rîndurile poporului. Aceste pături încep să vadă că propunerea făcută de Partidul Comunist, de a crea o largă coaliție democratică, este foarte

bună și că politica pe care noi am propus-o a fost și este justă. Deci în rîndurile membrilor din acel partid a început să se producă diferențieri.

Trebuie să spunem cu regret că majoritatea din rîndurile conducerii acestui partid s-a pronunțat însă împotriva unității și că presa acestui partid a continuat să ne atace, ca revizionisti, ca agenți ai burgheziei, ș.a.m.d.

În situația din India, după alegeri, a intervenit o schimbare esențială, deoarece în ultimii 20 de ani (1947-1967) Partidul Congresului a avut monopolul guvernării atît la centru cît și în celelalte state.

Astăzi, în cinci state, partidul nostru participă la guverne de stînga și democrate. În aceste cinci state trăiește aproape 40% din populația Indiei. În două din aceste state, din guverne fac parte și membri ai celuilalt partid. În statul Assam, care este la frontiera Indiei cu China, partidul nostru este cel mai mare partid de opoziție, după Partidul Congresului. Acest lucru este foarte important pentru că acest stat este la frontiera dintre India și China.

În alte cinci state, partidul nostru, deși nu se poate spune că este o forță puternică, este însă cel mai puternic partid de opoziție de stînga. În Parlament, partidul nostru asigură 7.500.000 de voturi și sîntem cel mai mare partid de stînga, de opoziție.

Deci în această situație nouă, partidul nostru continuă să-și intensifice activitatea pentru unirea forțelor de stînga și noi declarăm în mod hotărît că situația în India este de așa natură încît aceste guverne democrate și de stînga vor putea fi folosite ca pîrghii pentru întărirea unității forțelor democrate din India, în vederea formării unui guvern de alternativă, însăși la centru.

Desigur că Partidul Congresului caută să facă totul pentru a crea dificultăți, pentru a organiza sabotaje împotriva guvernelor de stînga din cele cinci state, cu toate acestea partidul nostru continuă să ceară unitatea forțelor de stînga.

În India situația actuală se prezintă astfel: lupta de clasă devine din ce în ce mai ascutită. Confruntarea între forțele progresiste și forțele reacționare se ascute tot mai mult, și, în această situație, aceste importante puncte stra-

tegice pe care partidul nostru le-a obținut în alte state, ne dau mari posibilități.

Intreaga noastră activitate actuală se concentrează asupra apărării acestor guverne statale de atacurile venite din partea monopolistilor, și din partea guvernului central, a întăririi acestor guverne de stînga, a accelerării diferențierii și sciziunii care are loc în rîndul burgheziei naționale ca să se creeze bazele unui guvern de alternativă la centru.

La sfîrșitul lunii aprilie, partidul nostru a apreciat astfel situația și a adresat un nou apel celuiilalt partid pentru unitatea de acțiune și nu numai că am adoptat o astfel de rezoluție, dar fiind autorizat de conducerea partidului nostru, eu m-am întîlnit cu conducerea celuiilalt partid, dar rezultatele au fost negative. Ei continuă să ne atace.

Însă situația actuală din India, după alegeri, este de așa natură încît atacurile lor își pierd tot efectul. De aceea, în însăși rîndul membrilor acestui partid are loc un proces foarte greu și dureros de diferențiere și un număr destul de mare de membri de partid au părăsit rîndurile acestuia și au intrat în partidul nostru. Deci lupta ideologică în cadrul acestui partid se ascute și noi sîntem încrezători că cu forța pe care noi am căpătat-o în urma alegerilor și prin justetea politicii noastre, care s-a dovedit în timpul acestor alegeri, va crește numărul forțelor care se vor pronunța pentru unitatea de acțiune dintre aceste două partide.

Aceasta este tot ce cred că ași fi putut să vă spun dv. în acest timp scurt.

Ași vrea să adaug că, după cum știți, imperialismul american pătrunde din ce în ce mai mult în India și în ultimii 7-8 ani, în special după moartea lui Nehru, s-a produs o alunecare spre dreapta în politica guvernului central, și, în această situație, ajutorul pe care statele socialiste îl pot acorda Indiei, ar avea o influență covîrșitoare.

Astăzi dimineață noi ne-am întîlnit cu noul ambasador indian și impresia pe care o avem este că acest ambasador, spre deosebire de celălalt, dorește relații mai bune între România și India. Nu știm multe despre el, cea mai mare parte a ambasadurilor pe care guvernul indian îi trimite în țările socialiste nu sînt prea buni, dar acest ambasador a cerut el să vină într-o țară socialistă. Pînă acum el a fost la Praga.

Noi nu putem decît să repetăm că ajutorul pe care țările socialiste ni l-au dat și ni-l pot da a jucat un rol foarte important în întărirea forțelor progresiste din India, și acesta este bine să continue.

Si încă o dată, am dori să exprimăm recunoștința noastră sinceră și pornită din inimă, pentru ospitalitatea pe care tovarășii români ne-au acordat-o nouă. România este o țară frumoasă și ni s-a dat posibilitatea să vedem multe, pentru a ne face o idee despre munca dv.; am avut de asemenea și o discuție foarte utilă cu privire la aceste probleme, la care noi am dorit să avem o explicație sinceră și clară.

- Vă înmînez cele mai recente documente ale partidului nostru, din partea Consiliului Național, a Comitetului Central și a Biroului Politic al P.C.Indian.

Tov.M.Dalea

Vă mulțumesc.

Vreau să mulțumesc pentru această informare foarte completă, prin care ați arătat situația din țara dv. Eu o să informez conducerea P.C.R. despre discuțiile pe care le-am avut și de dorința exprimată în legătură cu dezvoltarea relațiilor dintre P.C.R. și P.C.Indian, precum și de sprijinul de care India are nevoie împotriva acțiunilor americanilor.

Desigur că și noi regretăm mult că s-a ajuns la această dezbinare în rîndurile Partidului Comunist din țara dv. Eu personal, cu atît mai mult regret, pentru că am putut să-mi dau seama pe loc de influența puternică pe care partidul o avea atunci în rîndul maselor largi ale poporului.

Imi amintesc întotdeauna cu multă emoție și stimă de mitingul mare care a avut loc după congres, de masele de oameni care au venit cu cîteva zile înainte plini de entuziasm, pentru a participa la acest miting.

Este foarte bine că partidul a continuat să progreseze, însă dacă n-ar fi fost situația de care ne-ați vorbit, rezultatele ar fi fost mult mai bune. Noi ne dăm seama, desigur, că această ruptură s-a produs pe fundalul neînțelegerilor care s-au produs în mișcare și din cauza amestecului din afară.

In ceea ce ne privește pe noi, vom face totul pentru a ajuta la unirea forțelor democratice; am căutat și vom căuta să

nu facem nimic care să vă îngreuneze situația. Relațiile economice cu țara dv., după cum știu eu, s-au dezvoltat bine; noi sîntem interesați în lărgirea acestor relații, avem posibilități de colaborare, economiile noastre se pot completa foarte bine și vom milita în continuare pentru dezvoltarea unor asemenea relații, nu numai în domeniul economic, ci și în celelalte domenii.

Nu cunosc pe noul ambasador, dar vă asigur că va întîlni tot sprijinul pentru întărirea relațiilor cu țara dv.

Vă rog să transmiteți conducerii partidului dv. un salut călduros din partea conducerii P.C.R. și din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., și mult succes în lupta dv. pentru apărarea independenței și pentru întărirea continuă a forțelor democrate din țara dv.

Dv. vă mulțumesc pentru aceste mici atenții și vă doresc multă sănătate și succes. Vom căuta mai mult ca pînă acum să vă trimitem materiale și să folosim toate prilejurile ce se vor ivi pentru a avea contacte mai strînse. Poate unii tovarăși din conducerea partidului dv. care vin prin Europa doresc să ne viziteze, vă rugăm să ne anunțați și cu cea mai mare bucurie ne vom întîlni.

Vă mulțumesc.

31.VII.1967

SE. 3 ex.